بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-A/288

- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އިސްމާޢީލް ނާޒިމް / ބ.ކެނދޫ، ނިއާމާ
- އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީ ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 07 ރަޖަބު 1440 / 14 މާރިޗު 2019 • ނިމުނު ތާރީޚު: 24 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1442 / 10 ނޮވެމްބަރު 2020

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ:
- ނަންބަރު:09/F1C/2017
- ނިޔާކުރި ކޯޓު: [illegible]
- ތުހުމަތު: [illegible]
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 01 އޮގަސްޓް 2017 • ނިމުނު ތާރީޚު: 15 އޮކްޓޫބަރު 2018

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ފުވައްމުލަކު ދެކުނުބުރީ [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/F1C/2017 ޤަޟިއްޔާ [illegible] ޏ. [illegible] / [illegible]، އިބްރާހީމް ނާޒިމް (އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު A108959) ގެ ފަރާތުން އެޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މި އިސްތިއުނާފީ ދަޢުވާ ބައްލަވާ ފައިސަލާކުރެއްވި ތިންފަނޑިޔާރުންގެ ބެންޗެވެ.

- **[illegible] ނުކުތާތައް:**

1. މިއިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ފުވައްމުލަކު ދެކުނުބުރީ [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/F1C/2017 ޤަޟިއްޔާއަށް ބެލިއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާއަކީ 25 ޖޫން 2017 ދުވަހުގައި [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ [illegible]، (މިގެ ފަހުން "ދަޢުވާ" ކަމުގައި ބަޔާންކުރާ)) (އަނިޔާ ލިބުނު ކަމަށް ބަޔާންކުރާ ކުއްޖާ) 15 އަހަރު، (މިގެ ފަހުން "ކުޑަކުއްޖާ" ކަމުގައި ބަޔާންކުރާ ކުއްޖާ) އާއިމެދު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގާފައިވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނާމެދު ޖިންސީ ގޯނާކުރާ ކުށްވެރިންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 09 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި އެޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) އާއި ގުޅިގެން 09 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން، އިތުބާރުކުރާ މަޤާމެއްގައިހުރެ ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާކުރުމުން ބެލިފައިވާ މައްސަލައެކެވެ. އެމައްސަލަ ބަލައި ކޯޓުން ޙުކުމްކޮށްފައިވަނީ،

> "ދަޢުވާގެ، އިސްބާތު [illegible] މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުން، ދަޢުވާލިބިފައިވާ ޏ. [illegible] / [illegible]، އިބްރާހީމް ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ކުރާ އިތުބާރުކުރާ މަޤާމެއްގައިހުރެ ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ [illegible] ނެތްގޮތުން، [illegible] ސާބިތުވާތީ، [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނާމެދު ޖިންސީ ގޯނާކުރާ ކުށްވެރިންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] ޏ. [illegible] / [illegible]، އިބްރާހީމް ނާޒިމް 25 ޖޫން 2017

ދުވަސް، (ނަވާއި އެއްދުވަސް އޮނިގަނޑުގައި) (ކުށުގެބާވަތް)(15 އަހަރު) އަދަދު ޖަލަށް އަހަރު ހުކުމްކުރައްވާފައި ޤާނޫނު އަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ފުރުޞަތު އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއްނުލައި މިންވަރަށް ސަބަބެއްނެތި ސްޕީޑީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުށުގެ ނުރައްކާ ޖަލަށް ޙުކުމް މިންވަރުގެ ޓްރައިބި އިސްތިސްނާތަކާ އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 13 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެ ޤާނޫނުގެ 09 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އިތުރުކުރެއްވުމާ މަޖިލީހުން ކުށުގެބާވަތުން ޖަލަށް އަދަދު ހުކުމްގެ ކުރިން އިސްލާމީ ޝަރީޢަ ކުށުގެބާވަތް ކަމަށް ބަލައިގަނެ މިންވަރު އެޑްޖަސްޓްގެ ގޮތުން ޝަރުޢީއަށް ޤާނޫނުގެ 09 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ޖ. ކޮންމެ / ހިންގަ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަ 15 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށް ހުކުމް ކުރެވިފައެވެ."

މިފަދައިން ހުކުމްކުރައްވާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެވެ.

2. ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ދޭއްވާ މަޢުލޫމާތުގެ ދަށުން ކުށްވެރިކުރި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/F1C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމް ކުރުމުގެ ކުރިން ޖ. ކޮންމެ / ހިންގަ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމަށް އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރަމުން، އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކެއް ހުށަހަޅައި އެ ނުކުތާތަކާ ދޭތެރޭ ދިފާޢުގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރުކާރުގެ މަޖިލީހުގައި ދަލީލު ހުށަހަޅާފައެވެ. އެނުކުތާތަކަކީ؛

2.1 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 30 ދުވަހުގެ މުއްދަތުގައި އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމަށް މަޢުލޫމާތު ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ކޯޓުން ފެންނަ ނިޔާއާއި އިސްތިއުނާފުގައި އެދި މިމައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން އަނެއްކާ ރިޢާޔަތްކުރެވިގެން ސިފައިގަނޑުގެ އަނެއްކާ ރިޢާޔަތްކޮށް ޤާނޫނު ހިމާޔަތް މި މައްސަލައިގެ ސަރުކާރު ހިންގާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ކުރުކުރި ނުކުތާ.

2.2 ސަރުކާރުގެ ދިފާޢުގައި އިސްތިއުނާފު ނުކުތާ ޝަރުޢީގައި ބަޔާންކޮށްފައި ދ. ކުޑަހުވަދޫ ކޯޓުން އެކޯޓުގެ ނަންބަރު F6C/2017/02 އަމުރު 17 ޖުލައި 2017 ގައި ނެރުއްވި، އިސްތިއުނާފު ކުރިޔަށްގެ ޤަޟިއްޔާގައި ޢަބްދުﷲ ޢަލީ / އެއްގަމު، ދ. ކުޑަހުވަދޫ 03 ޖުލައި 2017 ގައި އަތުއަޅައިގަތުމަށްފަހު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ޝަރުޢީކަމާ ޤާނޫނީ ފުލުހުގެ އިސްތިއުނާފު ކުރި

ފުރުސަތު ނުދީ ބަންދު މުއްދަތު ޖެހުމާއެކު ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓައިގެން އިބްރާހީމް ނާޒިމުގެ ޝަރީޢަތް ހިންގާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

2.3- ދައުލަތުން މިމައްސަލަ ބ. ކުޑަރިކިލު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިއިރު ދައުވާ ފޯމާއެކު ހުށަހަޅާފައި ނުވާ އިތުރު ހެކިތަކެއް ޝަރީޢަތަށް ބަލައިގެން [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] ދިޔުމާއެކު، މިމައްސަލަ ސާބިތުކުރުމުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާ މެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ބޭނުމުގެ ހެކި [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] ސާބިތުކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

2.4- 26 ޖޫން 2017 ގައި އިބްރާހީމް ނާޒިމުގެ ބަންދު މުއްދަތު ޖެހުމަށް ބ. [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް [illegible] ދުވަހު އޭނާ [illegible] ޤާނޫނު އަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާ މެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ [illegible] މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

2.5- ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާ މެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާފަދަ [illegible] ނަގާފައިވާ [illegible] ނުވާއިރު، ([illegible])ގެ [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާ މެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] ކަމުގައި ބަލައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

2.6- ކޯޓު އަމުރެއް ނެތި އިސްތިރީ ޝާހިދުގެ ވޯޓު އަޑުއެހުމެއް އޮތުން ހުރުމާއެކު ފަދައިން،

މާއްދާ ހުކުމް ކުރިން ލިޔުން ވަނީ ޚިލާފު ކޯޓު އަމުރެއް ކޮށްފައިވާ ނަމަވެސް، އަދި ހުކުމް ކުރި ލިޔުން އޮތް

ކުރިން ބަޔާނާ ވަނީވެފައިވާކަމަށް އެދިވަޑައިގަތް ހުށަހެޅުން ސާބިތުކޮށް ދެއްކިފައި ނުވާތީ، އަދި މި ޝަރީޢަތާއި

ދިމާލަށް ހުށަހެޅި ޤަޟިއްޔާތަކަށް ބަލާ ދުވަސް ބެލުމުގެ ކާރު ނަގާ ޤަޟިއްޔާގެ ދީނީ ހުކުމް ހުށަހެޅި، މާއްދާ

ހުކުމް ބަލައިގަނެ އަދި ވާނުވާގެ ޤަޟިއްޔާގެ ގޯނާކުރާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ

ގޯނާކުރާ މީހުންނާ މެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަކުން އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 47 ގައި ބަޔާންކުރާ ހާލަތުގައި

ބަލައިގެން ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

2.7- މިމައްސަލައިގައި އަނިޔާ ލިބުނުކަމަށް ބުނާ (ކުޑަ ކުއްޖާ) އާއިލާ އިސްތިރީ ޝާހިދު

ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގިކަން އޮތުމުން މިފަދަ ޢަމަލުގައި ނުވާތީ، ދަޢުވާތައް ހުށަހެޅި ހުކުމުގެ

ހުކުމްތަކުން އެކަމަ އަމަލެއް އިސްތިރީ ޝާހިދު ހިންގިކަން ދެނެގަނެވޭފައިވާކަމަށް ހުކުމް ދިނުމާ މިކަމާ

ނުވާތީ، އަދި އެކަމަ މަޢުލޫމާތު ދަރުމަވަންތަ ޖިނާއީ ނުވަތަ އާއިލީ ވާނެ ނުވާތީ ދަޢުވާތައް ހުށަހެޅި

ބަޔާން ހުކުމް ދިނުމާ ހުކުމަކާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާ

މެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަކުން އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 47 ގައި ބަޔާންކުރާ ހާލަތަށް ނިންމާ އުމުރުގެ

ދަޢުވާ މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

2.8- ޝަރީޢަތް ދިވެހި ރާއްޖޭގައި (ކުޑަކުއްޖާ) ގެ ބިކަށް ނުވާކަމަށް ބަޔާން ބަޔާންކުރުމުގައި

އިޢުތިރާފުވެ، އެކަމާ ބިކަށް ނުވާކަމަށް އިސްތިރީ ޝާހިދު ކުޑަ އަމަލުކުރުން ކަން އޮތުން ނުވާތީ، ޝަރީޢަތް

ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާ މެދު ޚާއްޞަ

އުޞޫލުތަކަކުން އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 47 ގައި ބަޔާންކުރާ ހާލަތުގެ ހުކުމް ކަމަށް ބަލައި މައްސަލަ

ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

2.9- ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މުޖުރިމުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދެނީ ހުކުމްތަކުގެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

2.10- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ކުށުގެ [illegible])ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ކުށުގެ [illegible])ގެ [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

2.11- އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] ([illegible]) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މުޖުރިމުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

2.12- ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މުޖުރިމުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު: 2014/HC-DM/01 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 05 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެ ހުށަހަޅާ [illegible]

2.13- ހެކިންގެ ހެކިބަހުގައި ހުރި ފުށުއެރުންތައް ޝަރީޢަތުގައި ފާހަގަކޮށްފައި ވީނަމަވެސް، ހެކި ވަޒަން ކުރުމާއި ތަފްސީރު ކުރުމުގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އަމަލުކުރަމުން އަންނަ އާންމު އުސޫލާއި ޚިލާފަށް ހެކިބަހުގައި ފުށުއެރުމެއް ނެތްކަމަށް ބަލައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

2.14- ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 140 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުތަކުގައި ޝަރީޢަތް ފަށާފައި ނުވުމާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 151 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގައި ހުކުމްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

3. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައާއި ގުޅިގެން މާޅޮސްމަޑުލު ދެކުނުބުރީ ކުޑަރިކިލު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 09/F1C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓާއި، އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ބ. ކެންދޫ / ނިޔާމަ، އިބްރާހީމް ނާޒިމްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible]، މައްސަލައާއި ގުޅިގެން ދެފަރާތުން [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

[illegible]

4. [illegible] 05 [illegible]

ގޭގައި ދިރިއުޅެން ފެށީއެވެ. އެގޭގައި، (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ މަންމަގެވެސް ދިރިއުޅެއެވެ. (ކުޑަކުއްޖާ)ވެސް އޭނާގެ މަންމަގާ އެކު ދިރިއުޅުމަށް ދަރީ ދިޔައީއެވެ.

5. 2017 ޖޫން 25 ވަނަ ދުވަހުގެ މެންދުރު 14:00 ހާއިރުކަންހާއިރު، (ކުޑަކުއްޖާ) ދިރިއުޅޭ ގޭގެ ކޮޓަރިތެރޭގައި ހުރި ވަރުގަދަކަން (ކުޑަކުއްޖާ) ގެންގޮސް އިސްމާޢީލް ނާޒިރު (ކުޑަކުއްޖާ)އާދުރު ބޮނު އަތްލާފައި އަތުލާ ހިނގައި ދިޔަ ކުރިމަތިން ކުޑަކުއްޖާ ބޮނުއަޅު. މިއަދުވެސް އިސްމާޢީލް ނާޒިރުގެ [illegible] [illegible] ކަމަށްވުން ކުޑަކުއްޖާ ބޮނުއަޅު. [illegible] ގުޅިގެން، އިސްމާޢީލް ނާޒިރުގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާނެ ޚާއްސަ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 09 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި އެޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ހަވާލާދީ 09 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، އިތުބާރުކުރާ މަޤާމެއްގައިހުރެ ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅިއެވެ. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާ ދަޢުވާ ސާބިތުވާތީ، 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށް އިސްމާޢީލް ނާޒިރު ޖަލަށް ލުމަށް [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ހުކުމް ކުރިއެވެ.

6. މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމުމުން އިސްމާޢީލް ނާޒިރު އިސްތިއުނާފުކޮށްފައި ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަ ކޮށްފައިވަނީ، އިޖްރާއީ ކަންތައްތަކެވެ. ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މި މައްސަލަ ކޯޓުން ނިމިފައިނުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ އިޖްރާއީ ނުކުތާއެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު:2019/HC-N-A/10 [illegible] ޖަވާބު ދީފައިވެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުތާތަކުގެ (ހ) ގައި ފުރަތަމަ [illegible] ގޮތުގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ގުނާނީ ބަޔާން ކޮށްފައިވެއެވެ. އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާއިން ލިބިގެންވަނީ، 31 ޖުލައި 2017 ދުވަހުގެ 11:41 ގައެވެ. އަދި [illegible] އިސްތިއުނާފު

ބަލައިގެންފައިވަނީ، 01 އޮގަސްޓް 2017 ވަނަ ދުވަހުގެ 14:45 ގައެވެ. މިދުވަސްކޮޅުން ކޯޓުގެ ގޮތަކުން ޝަރީޢަތުގެ، ހަރަކާތްތަކުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މިފަދަ ހަރަކާތްތައްވާކަން ސާފުކަން އެނގެއެވެ.

7. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދެވަނަ ކަމުގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކުރާ ނުކުތާއަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ވައްކަން ތުހުމަތު ކުރެވުނު ކާރު ގެނިގެން، ހައްދަވާކަން ބަޔާނު ކުރުމުން އިޖުރާއާތައް ގެނގުޅުނު ނުކުތާއެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން، މިނުކުތާގައި ފާހަގަކުރާ ކަންކަމަކީ، އެކަން ކުރެވުނު ދުސްތޫރީ ކުރާއި ގުޅިގެން ނުވަތަ ޤާނޫނާއި ޚިލާފު ކަމެއްކަން ދެނެގަތުމުގައި އިސްތިއުނާފު ކޯޓުގެ ކަންކަމެއް ނުނެވެ. ދަށު ކޯޓުން ނުކުތާއެވެ އަމުރެއް ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ނުވަތަ ޤާނޫނުތަކާއި ބޭނުމެއްގެ ކަންތައްތަކާއި ގޮތުގެމަތީން ދިފާޢުކުރުމަށް ގޮތް ކުރުވޭނަމަ، އެކަން ފުރަގަސް ކުރިޔާއެއް ހަރަކާތްތަކުގެ ފުރިހަމަ އިންސާފު އޮތެވެ. ނަމަވެސް އެކަމަކީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން، ބަރާބަރުވުމަ ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރިކަން އެނގޭކަން ނެތެވެ. އެހެންކަމުން ދުވަހަށް ބަލަން ޖެހޭ، އެކަމަކީ އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނީ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ސިފަ އަސާސީ ގޮތުގައި އިޖުރާއަތާ ޙާ އެއް އެ ނުކުތާއިން ގޮތުން ދަށު ކޯޓުން ނިޔަދު ނުކުތް ދަސްތޫރީ ވާނެއެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު: 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޙާޖަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 45 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،

> "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިއަށް ނުވަތަ ހިނގުމުގެ ކުރިއަށް އައި އިޖުރާއަތް ބޮޑުކުރުން ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި އެ އިޖުރާއަތުގެ ނުކުތާއަކީ ޝަރީޢަތް ސިފަ އަސާސީ ގޮތުން ނުކުތާއަކަށްވާނަމަ، މައްސަލަ ބެލި ދަށު ކޯޓުގައި ނުވަތަ ޖެއިލިއްޔާތުގައި އެ ނުކުތާއެއް ފާހަގަކުރުމުން، އެ ނުކުތާއަށް ނަޒަރުކުރަން ދަސްތޫރީވާނެއެވެ."

މިގޮތުންނެވެ. ހަރަކާތްތަކުގެ ނުކުތާއަކީ އިސްތިއުނާފުކުރި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ސިފަ އަސާސީ ގޮތުގައިވާ ނުކުތާއެއް ނޫނެވެ. އަދި އެނުކުތާއެއްގެ ގޮތުން ދަށު ކޯޓުގައި ފާހަގަ ކުރެވި ދަށު ކޯޓުން އެނުކުތާއަށް ގޮތެއް ކަނޑައަޅާފައިވާކަމުން، ދަށު ކޯޓުން އެނިޔަ ނިންމުން ހައިކޯޓުން ބަދަލު ކުރަންޖެހޭ ކަމަކަށް ނުދެކެމެވެ.

8. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދިފާޢުގައި ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކުރާ ނުކުތާއަށް ބަލާއިރު، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ވަކި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތުން ޤަބޫލުކުރެވޭނެ ހެކި ކަމުގައި ކަނޑައެޅިދާނެކަން އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ދަށު ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކުރާ ހެކިތަކަކީ ޝަރީޢަތުން ބަލައި ގަބޫލުކުރެވޭ ހެކި ކަމަށް ނިންމާފައެވެ. ބަޔާންކުރެވުނު ހެކިތައް ޝަރީޢަތުން ބަލައި ނުގަނެވޭ ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނާ ސަބަބަކީ، ދަޢުވާ ކުރަންޖެހޭނީ ދަޢުވާ ޘާބިތުކުރުމުގެ އުޞޫލު ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 83 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ދަޢުވާ ޘާބިތު ކުރަންޖެހޭނީ، ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރުމުން ބޭނުންވާ ހެކި އެކަށީގެންވެ. ދަޢުވާ ޘާބިތު ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ކުރަނީ ބޭނުންވާ އެކުލެވޭ ކަމާބެހޭ ޤާނޫނީ އަސާސްތައް ހިމެނުމަށެވެ. އަދި ދަޢުވާ ޘާބިތުކުރުމުގެ މާއްދީ ހެކި ކުރަނީއެއް ނުކުރާތަ، އެހެންވެސް ބޭނުންކުރާ ދަޢުވާ ޘާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ ޖެހެނީ. އަދި ސަބަބަކީ ކުރާ ހިމެނޭތަކަ، އަދި އެކަށީގެން ހިމާޔަތް ދިނުމަށް އެއްގޮތަށް ނުކުރެވޭނެ އެ ހުކުމް ދީ މިގޮތަށް ބޭނުންކުރާ ދަޢުވާ ޘާބިތުގައި ހިމެނޭން ޖެހޭނެވެ. ބައްލަވާލުމުގައި ދަޢުވާ ޘާބިތުކުރުމުގެ ހިމެނޭގޮތް ކަމެއް ބަޔާންކުރާ ހެކިތައް ހޯދާކަށެވެ. އެހެން ކަމަކުން، ދަޢުވާ ދެމި ހުށަހަޅައިދޭ، އެއްގަނޑަކީ ގޮތަށް ގޮތުން ނުވަތަ ސަލާމަތުން ބޭނުންވާ ގޮތުން، ނުވަތަ އެހެންގޮތަކަށް ގޮތެއް ބެލެވޭ ހެކިބަހެއް ކުރެވިފައިވާ ހުށަހެޅުމެއް ނުވަތަ އެކަމާބެހޭ ގޮތުން ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަމަށް، އަދި ހެކި ހުށަހަޅާ ނުވާކަމަށް މަޤްބޫލުކުރެވޭ ގޮތުން އެކުލެވޭ ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރުމަށް ކުރަނިވި ޘާބިތުކުރާނަމަ، ދަޢުވާ ހިމެނޭ އެކުލެވޭ ހުށަހެޅުން ހިމެނޭނެއެވެ. އެކަމަށް މިގޮތަށްބަލައި، ދަޢުވާ ހުށަ ކުރަނިވި މަގުމަތީ ކަމަށް، މިއީ ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރެވޭން ކުރަނިވި ޘާބިތު ކުރުމުގައި ދަޢުވާ ހުށަހަޅާ ހިމެނޭ މަޤްބޫލުވެއެވެ. ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރެވޭން ކުރަނިވި ގޮތުން ކުރާ އެންމެހައި ކުރަށް ބަލާކުރަނިވި ހިމެނޭ ނުވާނެއެވެ. ދަޢުވާ ކުރުމަށް ފަރާތުން ދަޢުވާ ހުށަހަޅާ ނުވާނަމަ ކުރުވާނެއެވެ.[1] ކުރަ ހާލު ކުރެވޭން

---

[1] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 110 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ މުއައްސަސާއެއްގެ ސަރަޙައްދު ކުރިއަށް ދާއިރާއިން ދެމެހެއްޓުމަށް އަޅާ މަސްއޫލިއްޔަތެވެ.[2] މިގޮތުން ސަރަޙައްދު ކުރިއަށް ދަށުން، މުއައްސަސާގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކުން އިތުރު ކުރެވޭ ފިޔަވަޅުތަކެއް، އެކަމުގެ މުއްދަތުގައި މުއައްސަސާގައި ހިމެނޭ އެންމެ ފަރާތަށް އަދި ކޮންމެ ވެސް ގޮތަކުން އެކަށީގެންވާ އުސޫލުތަކަށް އެނގެއެވެ. ހުރިހާ ފަރާތަކީ އިސްތިސްނާ މުއައްސަސާގެ އިންތިޒާމު ދަށުން ހިމެނޭ، އިތުރުވާ ނުހިމެނޭ ދަރުމަވަންތަ އިންސާފު ކުރުމުގެ ގޮތުން، އިސްތިސްނާ ޒިންމާ ފަރާތުން ސަލާމަތު އުފެއްދި ހިމާޔަތްކުރުމަށް، ދަރުމަ ސަލާމަތްކުރުމަށް ދަރުމަވަންތަ ސަރަހައްދަކުން ހުރިހާ ފަރާތަކުން ފުރިހަމަކުރުމަށް އެކަށީގެން ހުރި، ހުރިހާ ކަމަކާއި އަދި ކުރަން ޖެހޭ ކަންކަން އެނގެއެވެ.[3] އެހެންކަމުން، ދަރުމަ ސަލާމަތު ކުރުމުގެ ހުރިހާ ފަރާތުން ފުރިހަމަކުރުމަށް ހުރި ހިމާޔަތް އިސްތިސްނާ ދަށުން ދަރުމަ ސަރަހައްދަކުން އިސްތިސްނާ ކުރުމުގެ ކަންތައް ހުރިހާ ގޮތްތަކަށް އެނގެއެވެ.[4] ސަލާމަތަށް، ދަރުމަ ފަރާތުގެ ހިފެހެއްޓުމަށް ނުވެއް ހުއްޓުވުން ބައްޓަން ހުރިހާ ފަރާތް ހުއްޓެވެ؟ މިންވަރުގެ ބަލައިލުމުން، އިސްލާމީ ކަންތައްތަކުގެ އިސްލާހު، ދަރުމަ ފަރާތަށް ހުރިހާ ކަމެއްގައި ނުވާ އަދި ދަރުމަ ފުރުޞަތު ފަހުން ހުރިހާ ކަންކަމެއް ބަޔާން ކޮށްފައި ނުވާ ކަމަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުރިހާ ކަމެއްގައި އިސްތިސްނާ ކުރުމާ ގުޅުން ބަލާލުމުން ޤާނޫނާއި އެއްގޮތް ނޫންކަން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 151 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ބަލާލުމުން އެނގެއެވެ. އެމާއްދާގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ؛

> " (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މުއައްސަސާއެއްގެ ސަލާމަތާއި ހިފާޒަތުގެ ޒިންމާ އަދާކުރާ ފަރާތް އެ މުއައްސަސާއެއްގެ ސަލާމަތާއި ހިފާޒަތު ކުރުމުގައި، އެ މުއައްސަސާއަށް ވަދެވޭނެ ހަމަ ގޮތުން މީހެއްގެ ކުރި ވެސް ބަލައިގަނެވޭ، އަދި އެ ކުރި ސަލާމަތީ ހިފެހެއްޓުމަށް އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތް މުއައްސަސާގެ ޒިންމާގައި ހުރި ކަމަކަށް ބެލުމަށް ފަރާތަކުން ބަލައިލުމުގެ ކުރި ހުށަހަޅަން ބަލާފައިވާ ކަމުގައެވެ."

މިފަދައިންނެވެ. އަސާސީ ޤާނޫނަށް، މުއައްސަސާއެއްގެ ޒިންމާ ސަލާމަތްކުރުމަށް، އެމުއައްސަސާގެ ޒިންމާ ފަރާތުގެ ވަނަ ފަރާތްތަކުގެ ކުރިއަށް ދިޔުމެވެ.[5] ނަމަވެސް މި އަސާސީ އެއް އިސްތިސްނާތަކުގެ ބާރުގެ، ޤާނޫނު ކުރިން ކަމާ ބެހޭ އިސްތިސްނާއަށް، އެ މުއައްސަސާއާއި ގުޅުން ކުރިން ވަދެވޭނެ ހަމަ

---

[2] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 135 ވަނަ މާއްދާ.

[3] ސ. ޝާކިރީ ޑިސްޓިންކްޝަން ކޯޓުގެ މަޢުލޫމާތު B-3-6 ގެ 240 ވަނަ ސަފްހާ އާއި 242 ވަނަ ސަފްހާ.

[4] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:196-BAB/F01C/2017/1 (25 ސެޕްޓެމްބަރު 2017) ސަފްހާ.

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 151 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ).

ހެކި ދިނުމުގައިވާ ނަތީޖާގައެވެ. އަދި އެ ހެކި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުމަކީ އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ކުންފުނިން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއްކަމަށް ފަހިކޮށްދީފައިވާ ދޫކުރުމުގެ ހާލަތުގައެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ފަރާތުން ޤާނޫނުގައި އެއްބަސްވުމަކަށް، ބަލާފައިވާ އިސްތިސްނާ އެކުލެވޭ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުދެކެމެވެ. ވީމާ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސާބިތު އަމަލުތައް ހުށަހަޅާފައި، ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ބަލައިގަތުން ހެކިތަކެއް ނުވެއެވެ.

9. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރާ ތަކުރާރު ނުކުތާއަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާ، މުއްދަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވެފައިވާ އިއުތިރާފު ހުށަހެޅުމުގެ ގޮތުގައި ދަރަ ކާޑުން ޖުމްލަ ކުރެވިފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ. ކުރެއްވި ޢުހުދުތަކުގައި ބަދަލުކުރުމުގައިވާ ބޭހަށް ބަދަލުކުރިޔަސް ހަރަކާތްތަކުގެ މަޖިލީހު ކަށަވަރުކުރަން، އެއީ ބާރުގަ ކުރުކޮށް ފަރާތުން ކުރިމަތިލާފައެވެ.[6] 26 ޖޫން 2017 ގައި، މަޖިލީހުގެ ދުވަހުގެ މަޖިލީހުގައި ޤާނޫނީ ބަޔާނާ ކާޑުގައި އިޤްރާރު ނާޒިލު (ބަންދުމުދަލު ގޮތުގެ ސިޓީގެ މަޖިލީހުގައި) ދިފާއީ ބަޔާނުގައި ވޭގެ؛

"އެގްރީމަންޓްގެ މައްޗަށް ޖުމުލަ ކަނޑައެޅި މުއާމަލާތް ގެވުން ދަރަނިވެރިވޭ. އެގްރީމަންޓް (ބޭންކް) (ކަސްޓަމަރު) އާއެކު އެކަށައަޅާފައިން ބަދަލުދިނުމަށް އަދަދު ރިޕޯޓުކުރިފައިވާނެއެވެ. ނަގަދުން އެގްރީމަންޓް (ކަސްޓަމަރު) އާއެކު ބަދަލުދިނުމަށް އަދަދު ރިޕޯޓުކުރިއްޔާ (ކަސްޓަމަރު)ގެ ނުދުރުވުމުގެއެއް ނުވެއެވެ. (ކަސްޓަމަރު) ފޮނު ދުނުން އެވެގެންނެވެ. (ކަސްޓަމަރު)އާދު އެގްރީމަންޓް ގެދަކުރުން ބަދަލުދިނުމަށް އަދަދު ރިޕޯޓުކުރަން (ކަސްޓަމަރު) އެބަން ބަދަލުކުރި އެއް ހަދު ދޫގެކެވެ. (ކަސްޓަމަރު) އަދި އެގްރީމަންޓް ދިރިއުޅޭ މަގުގައި އެއް ކަމެއްކުރެވެ. އަދި އެއީ އެގްރީމަންޓްގެ އަންހެނުންގެ ދަރުމަގެ ދަރިއްކުރެވެ. މިއީ ބޯޑުގެ ކުރިމަތިވާ ކާޑުގެ މުއްދަތުގެ މަޖިލީހުގައި އެގްރީމަންޓް އަދިއްކަ އިގްރާރުގައި ދިފާއީ ބުނުކުރަންކަށެވެ."

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސާބިތު އަމަލާ މަޖިލީހާ ބަޔާނަށް ކުރިމަތިވާގެ ދިފާއީ ބަޔާންކުރެވެއެވެ. އެއީ އެކަ އެއަދު ކުރިމަތިލާފަ ޤާނޫނީ އަސާސީގެ ދަރުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާގައި

---

[6] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 (ހ). އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) 58 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

ބަޔާންކުރާ ޝަރީޢަތެއްގެ ތެރޭގައި ދީފައިވާ އިޢުތިރާފެއް ނޫނެވެ.[7] އެހެންނަމަވެސް، އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ދީފައިވާ އިޢުތިރާފަކީ، ދަށު ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދިޔަ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގައި ފަރާތްތަކުގެ ކުރިމަތީގައި ދީފައިވާ އިޢުތިރާފެއްކަމުން، އެ އިޢުތިރާފަކީ [illegible] ކަމަށް [illegible] ކަމަށް ނުފެނެއެވެ. އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހެއްކެއް ކަމުގައި ނުބެލެވުނަސް އެބަޔާނަކީ [illegible] [illegible] [illegible] ފެނިއްޖެއެވެ. [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގައި ފަރާތްތަކުގެ ކުރިމަތީގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގައި ފަރާތްތަކުގެ ކުރިމަތީގައި ހިނގަމުންދިޔަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ފަރާތްތަކުގެ ކުރިމަތީގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތްތަކުގެ ކުރިމަތީގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގައި ފަރާތްތަކުގެ ކުރިމަތީގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޫނެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

10. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ފަސްވަނަ ނުކުތާއަކީ (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ބަޔާން ނެގުމުގައި އަމަލު ކުރަންވީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު:12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ

---

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ހެކީގެ ޤާނޫނު)ގެ 19 ވަނަ މާއްދާގައި "ޝަރީޢަތެއްގެ ތެރޭގައި" [illegible].

އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތާއި ޚިލާފަށް ބާޠިލު އިޖުރާއަތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ނަގާފައިވާ [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި [illegible]. ޖިންސީ ގޯނާގެ ސިޔާސަތަކަށް ވެފައިވާ ކުރިންގެ ބަޔާން ނެގުމާއި ގުޅޭ ފިޔަވަޅު [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2009(ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible]. މިޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައި، [illegible] [illegible] ބަޔާން [illegible] އަމަލު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ބަޔާންކުރެވިފައިވަނީ،

> "މިޤާނޫނުގެ ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި، ކުޑަކުއްޖެއްގެ ބަޔާން ރިކޯޑުކުރުމަކީ، ކުޑަކުއްޖެއްގެ ބަޔާން [illegible] ކޯޓުން ބަލައި، ސަރުކާރުގެ ވަކީލުން ބަލައި، [illegible] [illegible] ބަލައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަލައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަލައި، [illegible] [illegible] [illegible] ބަލައި [illegible] [illegible] [illegible]."

މިފަދައިންނެވެ. [illegible] 48 ވަނަ މާއްދާއަކީ އެޤާނޫނުގެ ނަވަވަނަ ބާބުގެ ދަށުން ބަޔާން [illegible] [illegible] އުސޫލުތަކުގެ ދަށުގައި ބަޔާން [illegible] [illegible]. އެއީ [illegible] [illegible] [illegible] ނޫނެވެ. އެހެންކަމުން، 48 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ކުރާ ކުޑަކުދިންގެ ހެކި [illegible] [illegible] [illegible] ކުޑަކުއްޖެއްގެ [illegible] ބަޔާން ނަގާ ގޮތް [illegible] [illegible]. މިގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:09/2011 (08 ސެޕްޓެމްބަރު 2011) [illegible] [illegible] ބަޔާން [illegible] [illegible] ގަދަކަމުން [illegible] އަމަލު ހިންގުމުގެ މައްސަލައިގައި އަދި [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަތަކުގައި 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުޑަކުދިންގެ [illegible] ނެގުމުގައި، މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައިވާ އިޖުރާއަތާއި އެއްގޮތަށް [illegible]

ކުރުމުން ގެންދިއުމަށެވެ. އެހެންކަމުން، މިޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ކުޑަކުއްޖެއްގެ ބަޔާން ނަގުމުގައި 48 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތު އެހެން އިދާރާތަކުން ތަބާވުމަށް ނުކުތުމަށް ޤާނޫނީ ގޮތުގައި އަސާސީ ބައްޓަން 48 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތާއި ޚިލާފުވެގެން ސަބަބަކީވެސް ފާއިތުވެ ނުކުރުމުން ބާރުއަޅާ ނޫނެވެ. ނަމަވެސް ކުޑަކުދިންގެ ބަޔާން އަދިވެސް ޔަޤީންކުރުމާއި މުސްތަޤިއްލު ހިފާއިފާ ކުރުމުގެ ގޮތުން 48 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތަށް އެހެން ހާލަތެއް އިޖުރާއަތުތަކުން ތަބާވުމަށް ނުކުތުމަށް ގޮތަށް ޤަވާޢިދުގެ ގޮތުގައި ބާރުއަޅާ ގަވާއިދު ގެނައުން ޤާނޫނީ ކުރެވިފައެވެ.

11. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހަތަރު ނުކުތާގައި ދެކެވުނު ފަހުން ތާރީޚުގައި ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ. ފުރަތަމަ ކަމަކީ، އިޖުރާއަތާއި ޚިލާފަށް ޕޯން އަޑުއަހައި ޕޯން ހެދުމުގައިވާ ވީޑިއޯގައި ހާދި ޕޯނު ހަދާ ޤާނޫނީ އިޖުރާއަތާއި ޚިލާފަށް ހޯދާފައިވާ ހެކި ބަލައިގަނެފައިވެއެވެ. އެޑިޓަރުގެ މައްޗަށް ހުކުމް ކުރުމުގެ 7 ވަނަ ނުކުތާގައި ބުނާ ފޯނު ތެރެއިން ޕޯން ވީޑިއޯއެއް ހޯދިފައިވާ ކަމާއި ފޯނު ހޯދިފައި ވަނީ އެކަން ޤާނޫނީ ގޮތުގައި ހާސިލު ކުރެވިފައި ނުވާ ކަމަށް މިއީ އިޖުރާއަތާއި ޚިލާފަށް ހޯދި ފޯނު ކަމުގައި ބުނާ ގޮތުގެ ތެރެއިން އިސްތިއުނާފު ނިމުނު ހަމަ ސާބިތުކުރުމަށް އެކަމުގެ ދައުވާ ފެށުނީއެވެ. ފުލުހުން ހަދާފައިވާ ދިފާޢުގައި ބައްޓަން ބާރުބޮޑު، ކުރިމަތިލާ ޕޯނު ހިނގާފައިވާ ވަކި ޢަދަދަކަށް ބޭނުންކޮށް ޕޯނު ބާރާއި ހުއްޓާ، އެއަރޕޯޓު އެކަމާ ބަލައި އެހެން ބައިވެރިވާ ސަރަޙައްދުން ބާރުޖެހިފައިވާ ވަޒީފާ ހިސާބުކުރެވޭ ސަބަބުން ބާރު ހުކުމް ނުކުރެވެއެވެ. ދިފާޢުގައިވާ ބައިތަކުން، ވިޔަފާރި ޕޯނު ހިސާބުކުރާ ފޮނުވާ ޕޯނު ހިސާބު ވަޒީފާ ކުރެވޭ ބަޖެޓު ދިނުމަށް ކުރުމުގެ މަޤްސަދު ހޯދާލަދީފައިވެއެވެ.[8] ދިފާޢު ސާބިތުކުރުމަށް ޑީ.އެން.އޭ ތަޙުލީލީ ނަތީޖާއަކަށް ބޭނުންކުރާ ޤާނޫނީ ގޮތުގައި އެސް.އެން.އޭ ފޯނު ޔަޤީންވެއެވެ.[9] އަދި އެއަށް އިތުރުކޮށް ދިފާޢުގެ ސާބިތުކުރުމުގައި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ހައްދުތަކުގައި ގެނެވޭ ނަމަ ޑީ.އެން.އޭ ޔަޤީންވެއެވެ.[10] އަދި ދިފާޢުގެ ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ބައިތަކުގައި އިސްތިއުނާފުގެ ބަޔާން އަސާސެއް

---

[8] ނަންބަރު: K(c)/DAR/2017/0084 "ޑީ.އެން.އޭ ތަޙުލީލީ ރިޕޯޓު" ގައި ބަޔާން ކުރާ ނަންބަރު:QE1708750 އުނގުލުން.

[9] ނަންބަރު: K(c)/DAR/2017/0084 "ޑީ.އެން.އޭ ތަޙުލީލީ ރިޕޯޓު" ގައި ބަޔާން ކުރާ ނަންބަރު:QE1708750 އުނގުލުންސްވޮބް ނަންބަރު:QE1708750-001 އަދި ޑީ.އެން.އޭ ތަޙުލީލުގެ ނިންމުން

[10] ނަންބަރު: K(c)/DAR/2017/0084 "ޑީ.އެން.އޭ ތަޙުލީލީ ރިޕޯޓު" ގައި ބަޔާން ކުރާ ނަންބަރު:QE1708750 އުނގުލުންސްވޮބް ނަންބަރު:QE1708750-002 އަދި ޑީ.އެން.އޭ ތަޙުލީލުގެ ނިންމުން

ބުނިކަން ދަފްތަރުކޮށްފައިވަނީ ބެލެވިފައިވާތީއެވެ.[11] ހަމަހަމަކަމާއެކު އިބްރާހީމް ނަމޫނާގެ ޑީ.އެން.އޭ ޕްރޮފައިލް އާއި ބައްދަލުވާކަމަށް ނަންބަރު:QE1708750-002 ސާމްޕަލްއިން ފެނުނު ޑީ.އެން.އޭ ޕްރޮފައިލާ ދިމާވާތީއެވެ. އެހެންކަމުން، ހުކުމް ގެއްލުނު ޝަރީޢަތުގެ ބައިވެރިޔާ ބަޔާނާއި ލިޔުންތަކާއި ފުލުހުންގެ ތަޙުޤީޤުގައި ގެނެސްދިން ހެކިތަކުގެ ތެރެއިން ޑީ.އެން.އޭ ނަމޫނާ ދިމާވާ ކަމުގެ ހެކި (ފޮރެންސިކް) ބައްދަލުކުރި ތަޙުލީލުތަކުގައި ހަމަޖެހިފައިވާ ސަބަބުތައް ބައްދަލު ކުރުމުގައި ޑީ.އެން.އޭ ނަމޫނާ ކަނޑައަޅާފައި ވަނީއެވެ. އަދި އެކަމަށް ކުރިމަތިލާ ފަރާތުން އިތުބާރުކުރެވޭ ނަމޫނާ ބެލުމުގައި، އެކުރިމަތިލާ ބަލަހައްޓާ ބައްދަލުވުމަށް ކުރިން ޖެހުނު ގޮތެވެ. އެހެންކަމުން، ހުރިހާ ހެކިތަކުން ނަތީޖާ މިއީ ހެކިބަސް ކުރިމަތިލާ ފަރާތުގެ ހެކިބަހާ ކަމަށް އިސްތިޢުމާލުކުރާ ވާހަކަ ބޭނުން ބޭނުމަށް ބަލައިލުމަކީ އެކަން ޤަބޫލު ކުރެވޭނެ ހަމައެއް ނޫނެވެ.

12. ހެއްކަށް ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އިސްތިޢުމާލުކުރާ ވާހަކަތަކުން ހަމަހަމަކަމާއި ނުކުތާއަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާ މެދު ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކާއި އަދަބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 47 ގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ޢަމަލު ފުރުން ހިނގުމުގެ ހެކި ބައްދަލު" ކަމަށް ބުނާ ބުނުމެވެ، ކުށެއްކަމުގައި އެކަމާ ސާބިތު ވެފައިވާ ކަމެއް ތިބޭނެ އަމަލު ހިނގުމުގެ ފުރުން ބައްލަވާ ބަޔާނެއް ކަމަށް އިސްތިޢުމާލުކުރާ ވާހަކަ ބުނާ ބުނުމެވެ. އެހެން އިސްތިޢުމާލު ޢަމަލު ފުރުން ކަމަށް ތަޙުލީލު ޤާނޫނުގައި ބައްދަލު ކުރެވޭ، އެހެންނަމަވެސް ހިނގައިދިޔަ ފުރުން ސާބިތު ފުރުމަށް ހިނގައިދިޔަކަން ސީދާ ހެކި (direct evidence) އެވެ. ނަމަވެސް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާ މެދު ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކާއި އަދަބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)އަށް، ސަރީޙަކޮށް މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމަށް ޝަރުޠުތަކެއް ހުރެގެން ހިނގިން ސާބިތުވާނެ ހަމަ ހުށަހަޅާފައިވާ، ސަރީޙަކޮށް މަޖިލީހުން ބަލައިގަނެ ހުރެގެން މިންގަނޑު ތަޙުޤީޤުތަކުގެ ގޮތުން އަމަލުކުރެވޭނެ ޤާނޫނީ ކަމުގެ ވެރިކަމާ ޢަމަލުކުރާކަމުން،[12] ހުރިހާ އެއީ ގޮތަކުން އެހެންކަމާކަށް ނުސީދާ ގޮތުގައި ފުރުން ފާޅުކުރެވޭ (circumstantial evidence/indirect) އެއީ އެކަން ނުފެނުނަ ކަމުގެ ގޮތުގައި ބެލިދާން

---

[11] ނަންބަރު: K(c)/DAR/2017/0084 "ޑީ.އެން.އޭ ތަޙުލީލު ރިޕޯޓު" ގައި ބަޔާންވާ ނަންބަރު:QE1708750-002 ސާމްޕަލްގެ ތަޙުލީލުގެ ނަތީޖާ.

[12] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާ މެދު ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކާއި އަދަބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ).

ކަމަށް ޤަބޫލެއް ނުކުރެވެއެވެ. މިސާލަކަށް ކުޑަކުއްޖަކު [illegible]، ޖިންސީ ގުނަވަނެއްގައި އަތްލި ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް އެކުއްޖާގެ ޖިންސީ ގުނަވަނުގައި [illegible] [illegible] ކުއްޖާ ނުވަތަ [illegible] ސީދާ [illegible] [illegible] ނަމަވެސް، [illegible] ކުޑަކުއްޖާއާއި [illegible] އެވަގުތު [illegible] ހުރި [illegible] ފެނުން ކަމަށް ބުނާ [illegible] ކުޑަކުއްޖާ ބުނާ ބުނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފެނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ހެކިބަސްދިން އިބްރާހިމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި، [illegible] [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) އާއެކު ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) އާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) އާއެކު ޖިންސީ [illegible] [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible]، (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) އާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

13. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި [illegible] ކަމަކީ، މެޑިކަލް ރިޕޯޓު[13]ގައި (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ބިކުރު [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ބިކުރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] މެޑިކަލް ރިޕޯޓު [illegible] [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ބިކުރު [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible] [illegible] [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible]

---

[13] [illegible] [illegible] ނަންބަރު: BAH2017/015/CA "މެޑިކަލް ރިޕޯޓު".

ސާފުކޮށް ބަޔާންކުރައްވައިފައެވެ. އަދި (ކުޑަކުއްޖާ) އާއެކު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބޫޅުދޫކަން އުޅުނުކަން ނުވަތަ ވަޞީލަ ވިދާޅުވަނީ (ކުޑަކުއްޖާ) ބުނެދެއްވައިފައެވެ. (ކުޑަކުއްޖާ) މިހެން ބުނާއިރު، ތަޖުރިބާ ވާހަކަ ކިޔައިދިން (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ބިކުރު ނަޞީޙަތްތަކަށް ބަދަލު ކުރުމުން، އެކަން ކުރިމަތިކަން އިބްތިދާއީ ނާޒިލުވާ ފަރާތުން އަހަން ގޮތަކަށް ހުރި ނުދެއްކާނަމަ، ސަކަރާތްތަކާ އިންސާނަކަށް ގޯނާ ކުރުވުނީ (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ބިކުރު ނުވާނީ އިބްތިދާއީ ނާޒިލު (ކުޑަކުއްޖާ) އާއެކު ވަޞީލަތުގެ ކަމެއް. މިގޮތުން، (ކުޑަކުއްޖާ) އާއެކު މިހެންވެ ހިންގައިދިން، (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ވާހަކަ ވީމާ ކުރިމަތިން (ކުޑަކުއްޖާ) ބުނެފައިވާއިރު، " ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގާއިރު ހިނދުކޮޅެއް ވީތާ ދެތިން ފަހަރު، އަނިޔާކުރި ތަނުން ބޮޑުކަށި ހިތްހަމަ މިފަދަ ކަމެއް"[14] ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވީނަމަވެސް، އެއީ ކުރިއަށްދާނެކަމެއް ތަކުރާރުކޮށް ބުނާ ނުވަތަ ކުރާ އެކަމަށްޓަކައި ތަފާސްހިސާބު ބުނެ ބުނެފައިވާކަން އެނގެނީ ނުވެއެވެ. ބައްލަވާފައިވާ މުޅި ޝަރީޢަތް ހިނގުމުގެ ތެރޭގައި، (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ އުމުރުގެ ވަގުތު އުޅުނީ ކިހާވަރަކަށްކަން ވަނަ ވަނަގޮތް ފަހުފާލަހަށް ބަލާފައިވެއެވެ، އެހެނީ 05 (ފަހެއް) އަހަރު ވަރަކަށް ކުރަމުންދިޔައެވެ. މިއީ (ކުޑަކުއްޖާ) ބަޔާނުގައި ބުނާނަމަވެސް، މުޅި ޝަރީޢަތް ހިނގުމުގެ ތެރޭގައި ބަޔާން ކުރެވުމަކީ ކޮންމެ ތަނަކުން ދިމާވާކަން އެނގެއެވެ.

14. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުވަވަނަ ނުކުތާއާއި ދިހަވަނަ ނުކުތާއާއި ދި ނުކުތާއަށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކެއް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހުރި ކުށްވެރިކުރުމާއި ހެކިކަން ބަލަހައްޓާ ދިނުމާއި ގުޅޭ ނުކުތާތަކަށް ބަލާލުމަށް ޓަކައި ޝަރީޢަތުގެ ސާބިތުވެއެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކެއް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ އަމާޒުތަކުގެ ތެރެއިން، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންގެ ޢަމަލުތަކުން ހުރިހާ ކަހަލަ ގޯނާތަކުން ކުޑަކުދިން ސަލާމަތްކޮށް، ދެކޮޅު ހެދުމަށް ގޮތެއް މިންގަނޑުން ހުއްޓުވުމެވެ.[15] އަދި އެޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތަކުގެ ތެރޭގައި، ސަލާމަތުގެ މަރުޙަލާތަކުން ޖިނާއީ ޙަދުތަކުގެ ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ ތަރަފުގެ ކުޑަކުދިން، ކުޑަކުދިންނަށް ގޯނާ ޖިންސީ ގޯނާ ސާބިތުކުރުމުގެ ހުއްދަ ޝަރުޢީ ގޮތުގެ މަތިން ހުއްޓުވުމާއި،

---

[14] 09 ސެޕްޓެމްބަރު 2018 ގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ހުށަހެޅި ލިޔުމުގެ ތެރެއިން ބަޔާނެއް ކަމުގެ 12 ވަނަ ނުކުތާގެ (ހ).

[15] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކެއް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 1 ވަނަ މާއްދާ

ބަލައިގަންނަ ހެކިގެ ޖިންސީގަނޑު ފުއިކުރުން ހިމެނެއެވެ.[16] އެހެންކަމުން، ހެކިގެ ގޮތުގައި އަމަލުކުރައްވައި ސާބިތު ކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ކާފީ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހެކިތަކަކީ ފާހަގަކުރެވޭ ކަމެއް ކަމަށް ވާނަމަ، މިގޮތުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ހަމަ ކަން ދެވޭނެ ބަލައިގަންނަ ގޮތް ކަމުގައި ފާހަގަކުރުމަށް ކުރެވެއެވެ. މިފަދަ ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކުގެ ދަށުން، ކުރީ ފަރާތުން ކުރުމުގައި އާންމުކޮށް ބަލައިގަންނަ މުސްތަޤިއްލު ކުރިއަށް ބިނާކުރެވޭ ހެކިތަކެއް ނުވާކަމުގައި ވާނަމަ ހެކިގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވޭނެ ގޮތެއް ނެތެވެ. މިގޮތުން، މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ހެކިވެރިން ދެއްވާ ބަޔާނަކީ ބަލައިގަނެވޭ ހެކިތަކެއް ކަމަށް ކޯޓުން ބަލާ ގޮތް ޢާއްމު ސާބިތު ކުރުމުގައި މިހާރު ބަލައިގަތުމާއި ދުރު ހެކިން ފަދަ ބަލާ ގޮތެއް ކަމުގައި ވާތީ، ބަލާނީ ކުރިން ބަލައިގެން ނުވާ ހެކިތަކެއް ކަމުގައި ބަލައިގަނެވޭނެ ދަލީލު ވެއެވެ. ނަމަވެސް، މިގޮތުން ކުރިއަށް ބަލައިގަތުމަށް ކުރީ ޖިންސީ ގޯނާގެ ކަންތައްތަކުގައި އެކުއްޖާ ބަލައިގަނެވޭ ބަޔާން ދިނުމަށް ޒާތުގައި ބަލައިގަނޭ ގޮތެއް ނޯވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ހެކިގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަތުމުގެ ބަދަލުގައި ކަމުގެ ހާލަތާއި ބަޔާން ދިނުމުގައި އޮތް ފަރާތަށް ހުށަހަޅާ ދަލީލުތައް ބަލައިގަނެވޭނެ ޤާނޫނީ ހާލަތެއް ފާހަގަކުރެވޭ ހެކިތަކުގެ ގޮތުގައި ބޮޑު ކުށްތަކުގައި ސާބިތުކުރުމަށް އޮތް ބަލައިގަތުމުގެ ގޮތުގައި އޮތް ބާރުގެ ދަށުން ހަމަ ބަލައިގަނެވޭ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅުއްވާނެ ބަޔާނެއް ނުވާކަމުގެ ހުއްޖަތުން ބަލައިގަނެވޭ ނޫނެވެ.

15.މުސްތަޢުނިފް ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ދިފާޢުގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގައި ޝަރީޢަތުގެ ތަޙްޤީޤުގައި ބަޔާން

އެ ކުރީގައި ހެކި ބަޔާންކުރާ ޤާނޫނީ ތަޙްޤީޤަށް (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ތަޙްޤީޤު ބަޔާނާއި ކޯޓުގެ ގޮތުގައި ދެވޭ ބަޔާން

ހުށަހެޅި ބަޔާނެކެވެ. މިބަޔާނުގައި ބުނެފައި، މުސްތަޢުނިފް ފަރާތުން ގެނެސްދިން ޤާނޫނީ (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ

ބަޔާނަށް ތަޙްޤީޤު (ކުޑަކުއްޖާ)އަށް ދަރިފުޅާ، އެ ތަޙްޤީޤު ގޮތް އެހެން މުޅިންހެން ދަރިފުޅަކަށްވެ ޖެހި ދަރިފުޅުގެ

(ކުޑަކުއްޖާ) ބާރުއަޅާ ޖިންސީ ގޯނާ ހިނގިކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. މުސްތަޢުނިފް ދިފާޢުގެ ވާހަކަ

(ކުޑަކުއްޖާ)އަށް އެ ތަޙްޤީޤު ދަރިފުޅުގެ ދިފާޢުން، ދިފާޢުގެ ވާހަކަ އަނބިމީހާ (ކުޑަކުއްޖާގެ ބޮޑުމަންމަ

ފަރާތުގެ ބަޔާނުގައި)[17] އަށް އެ ތަޙްޤީޤު ފޮނުވައިފި ކަމަށް އެކަން ބުނެއެވެ. އަދި އެ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ

---

[16] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދެވޭ ޚާއްޞަ އަދަބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ).

[17] "...މިގޮ އެއްވަރަށްވުރެ ކުރިން ދިފާޢުގެ ވާހަކަ ޝަރީޢަތުގައި ދެއްކި (ކުޑަކުއްޖާ) ގެ ތަޙްޤީޤު ބަޔާނާއި ފުރިހަމަ 4 (ހަތަރު) ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކަށް ފެތޭތޯ ބަލާއިރު، އެކަމާ ގުޅުން ހުރި ތަޙްޤީޤު އެއީ ބޭނުން ބަޔާނުގެ ބަހުރުވަ ދިފާޢުގެ ވާހަކަ އެއީ ސާބިތު ކުރުމުގެ އެއީ މިގޮތް (ކުކުރަން ނުކުތާ) ...

[illegible] ކުރި އިބްރާހީމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ސުވާލު އުފައްދާ [illegible] ކުރި (ކުޑަކުއްޖާ) ކަން ދެނެގަތުމަށް (ކުޑަކުއްޖާ) އާއެކު [illegible] އާއިލާގެ މަންމަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް [illegible] [illegible].

16. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ އިބްރާހީމް [illegible] ބ.ކެންދޫ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން، (ކުޑަކުއްޖާ) ދިރިއުޅުނު (ކުޑަކުއްޖާ) ގެ މަންމަގެ [illegible] އިބްރާހީމް [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ މަންމަ [illegible] [illegible] އާއި [illegible] [illegible] ދިރިއުޅުނަސް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ [illegible] [illegible] ޤާނޫނު) ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] ކުރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) ދިރިއުޅުނު ގޭގައި ދިރިއުޅެމުން ދިޔައި ވަކިން ކަމުގައި [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] ކުރި [illegible]" ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] މައްސަލައިގައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ އިބްރާހީމް [illegible] [illegible]، އިބްރާހީމް [illegible] އަނބިމީހާ ((ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ޝަރުޢީ ބެލެނިވެރިޔާ) ގެ [illegible] [illegible] [illegible]، އިބްރާހީމް [illegible] [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ މަންމަ [illegible] އަދި އިބްރާހީމް [illegible] އަނބިމީހާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންކަމުން، އިބްރާހީމް [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އިބްރާހީމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ކުޑަކުއްޖާ) [illegible] [illegible] ކުރި [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]...." 27 ޖޫން 2017 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް [illegible] އަނބިމީހާ (ކުޑަކުއްޖާގެ ޝަރުޢީ ބެލެނިވެރިޔާ) [illegible] [illegible]

އެނގެއެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކެއް ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ޢިބާރާތުން، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ އެއްގޮތަށް އެމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަދަ މީހެކެވެ. އެހެނީ، އަންހެނުންގެ ދައިތައާ އުފެދިގެންނެއް އިސްލާމްދީނުގައި ވަކިން ހިނދު، އެއަންހެނަކާއެކު، އިސްލާމްދީނުގައި އުފެދިގެންނެއް ކައިވެނި ހަރާމް މީހެކެވެ. ޙަދީޘް ޝަރީފުގައި رسول صل الله عليه ވަސައްލަމް ނަހީކުރައްވާފައިވެއެވެ. "لا يجمع بين المرأة وعمتها ولا بين المرأة وخالتها"[18] މާނައަކީ، "ޙަދީޘް ޝަރީފުގައި رسول صل الله عليه ވަސައްލަމް ނަހީކުރެއްވިއެވެ. އަންހެނާއާއި އޭނާގެ ބައްޕަގެ ނުވަތަ މަންމަގެ ދައިތައާއި އެއްވަގުތެއްގައި (ކައިވެނި) ނުކުރާށެވެ." އެހެންކަމުން، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ވަގުތީ ގޮތުން ކައިވެނި ހަރާމް މީހުންގެ ތެރޭގައި އަންހެނާގެ ދައިތައިން ހިމެނެއެވެ. އިސްލާމީ ކުތުބުތަކުގައި މުޞައްނަފުންގެ އަދި ފުޤަހާއުންގެ (ކަރާހިޔާ) ގެ ތެރޭގައި ދައިތައިން ހިމެނެއެވެ. ކައިވެނި ނުކުރެވޭނެ އިން އަންހެނާއެވެ. އެހެންކަމުން، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ނަޞްޞުތަކުގައި (ކަރާހިޔާ) އަދި ޝަރީޢަތުގައި ވަގުތީ ގޮތުން ކައިވެނި ހަރާމް އަންހެނުންގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކެއް ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު) 13 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

> މިޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ކުޑަކުއްޖާގެ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ މަޙްރަމުންގެ ތެރޭގައި ހިމެނެނީ، އަދި
> ކުޑަކުއްޖާގެ ޢާއިލާގެ މީހަކު ކަމުގައި ބަލާނީ ތިރީގައިވާ މީހުންނަށެވެ.
>
> (ހ) އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ކައިވެނިކުރުން ހުއްދަނޫން މީހެއް.
>
> (ށ) ކުޑަކުއްޖާ ދިރިއުޅޭ ގޭގެ މީހެއް.
>
> (ނ) ކުޑަކުއްޖާއަށް އިރުޝާދުދިނުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އޮތް މީހެއް.

މިގޮތުންނެވެ. މިހާ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން އަދި ޝަރުޢީ ގޮތުންވެސް ކުޑަކުއްޖާގެ މަޙްރަމުންގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މީހެއްކަން އެނގެއެވެ.

---

[18] صحيح مسلم، كتاب النكاح، باب تحريم الجمع بين المرأة وعمتها أو خالتها في النكاح.

17.އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާއިން ސާފު ޖަވާބު ލިބިދީފައިވާ ނުކުތާއެކެވެ. އެހެންކަމުން، އެކަމުގެ މައްޗަށް ދިގު ވާހަކަތަކެއް ދެއްކުމުގެ ބޭނުމެއް އޮތް ކަމަށް ނުފެނެއެވެ. ބަޔާންކުރާ އިސްތިއުނާފުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނަންބަރު: 2014/HC-DM/01 ޤަޟިއްޔާއިން ކަނޑައެޅި ކަނޑައެޅުން ނަގިލުގެން ދޫކޮށްލައިފައެވެ. ނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބެންޗުގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅި އުސޫލަކީ، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ޤަޟިއްޔާގެ ދަށު ކޯޓުން ނިންމުމުގެ ފަހުން ކަނޑައެޅި އުސޫލަކުން ވެސް، ދަށު ކޯޓުން އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ޙުކުމް ކުރިއިރު، އޭރު، ހައިކޯޓުގެ ބަލާންވުރަ އިބްތިދާއީ ކޮށްކަން އެނގެވެ. ނަމަވެސް ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނަންބަރު: 2014/HC-DM/01 ޤަޟިއްޔާއިން ކަނޑައެޅި ހަމައެކަނި ހިކުމަތަށް އެއްކޮށްލުމުގެ އިޖުރާއަތު ނޫނެވެ. އޭގެ އިތުރުން، އެޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ، "...މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ހިފުމުގެ ޖަޒާއިން މުއްދަތުގެން 5 އަހަރުގެ ހިރު ޢިބާރާތުން ބަރަތުވެސް، އަދި މުސްތަޤްބަލުގެ ޙުކުމުތަކުގެ މިންވަރު މައްޗަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންވަރަށް ހުރި ޙިމާޔަތްތަކާ ވަކިން ކުރުމުގައި މަޞްލަޙަތާއި ގުޅިގެން ހުރަހެއް ސަލާމަތާއި ޤާނޫނު ހިމާޔަތްކުރާ އެހެނިހެން ބަޔަކާއި ގުޅޭގޮތުން ..." ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

މިއުސޫލުން ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައާއި ގުޅިގެން ދަރަޖައިން ހުރަހުން ބަލާ ޤަރާރުތަކުން ބެލިއިރު، މިސާލަކަށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކެއް ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނު)ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ 5 އަހަރު ހަމަޖެހިފައިވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މިންވަރަށް ހުރި ޙައްދުފަހަނައަޅާކަން އެނގެއެވެ.

18.ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 140 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ދެނެގަތުމުގައި ސަރީޙަ ފަރާތައި ނުލާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 151 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ދެނެގަތު

ހުކުމްކުރުމުގައި ނުވާކަމަށް ބެލުމަށް ހުރަހެއް ނެތެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 140 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

> ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަކީ މިޤާނޫނުގެ 109 ވަނަ މާއްދާ ނުވަތަ 110 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އިސްތިސްނާއި ޤަބޫލުކުރުމުގައި ދައުލަތުން އިސްތިސްނާދީފައިވާ މީހެއްނަމަ، އަދި އޭނާއަކީ މި ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހެއްނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 84 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އޭނާއަށް ދަޢުވާކުރުމަށް ބަންދުކުރިތާ ގިނަވެގެން 70 (ހަތްދިހަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ބާއްވަންވާނެއެވެ.

މިފަދައިންނެވެ. މިމާއްދާގައި ބަޔާން ކުރާ 70 (ހަތްދިހަ) ދުވަސް ހަމަކުރުމުގައި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 140 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތު އުނިކުރަންޖެހޭ ހާލަތްތަކުގައި އުނިކުރަން ޖެހެއެވެ. އިސްތިސްނާގެ ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގައި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 140 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތުގެ ކުރިން ޝަރީޢަތް ނުފެށުނަމަ އިސްތިސްނާގެ ފަހުން އުނިކުރެވެއެވެ.[19] ހަމައެހެންމެ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 140 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ 70 (ހަތްދިހަ) ދުވަސް ހަމަ ކުރުމުގައި، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި ކުރިޔަށް ވަގުތު ނަގަންވާނެކަން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިން އެނގެއެވެ. މިއުސޫލުން ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތައް ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ 09 ނޮވެމްބަރު 2017 ގައެވެ.[20] އަދި އެހުށަހެޅުންތަކާއި ގުޅޭ ދަށު ކޯޓުން ގޮތް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، 14 ޑިސެމްބަރު 2017 ގައެވެ.[21] މިދަޢުވާގައި ޝާހިދުން، ވިދާޅުވުމަށް ހާޒިރުކުރެވިފައިވަނީ 07 ޖަނަވަރީ 2017 ގައެވެ.[22] 07 ޖަނަވަރީ

---

[19] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ޤާނޫނީ ވަކީލު 12 ނޮވެމްބަރު 2017 ގައި ސ.ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ފޮނުވި ސިޓީ.

[20] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ވަކީލު 10 ނޮވެމްބަރު 2017 ގައި ސ.ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ފޮނުވި ސިޓީ.

[21] ސ.ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ މައްސަލަ 2018 ގެ B3 ގެ 07 ވަނަ ޕޭޖުގެ 10 އަދި 11 ވަނަ ސަފުހާ.

[22] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދިފާޢުގައި ހަމަޖެހި ކުރުމަށް ސ.ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވި ނަންބަރު: FIC/2017/33 އަމުރާއި، 27 ސެޕްޓެމްބަރު 2017 (ނަންބަރު: FIC/2017/42 ކޯޓު އަމުރު ގޮތް) އިސްތިރާޙު އަޑުއެހުން.

2017 އިން ފެށިގެން ރަސްމީ ބަންދު ދުވަސް ނުލައި، ޤާނޫނު[23]ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މުއްދަތު ބަލާއިރު، 70 (ހަތްދުވަސް) ހަމަވާނީ، 22 ނޮވެމްބަރު 2017 ގައި ކަމަށްވިޔަސް، މި މުއްދަތުގެ ތެރެއިން، ޤާނޫނުން ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ބާއްވައިގެން ނުވާނެކަމަށް ބަޔާން ކުރާ މުއްދަތުގައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާ ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުންތަކާއި [illegible] ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް [illegible] މުއްދަތު އުނިކުރުމުން، ޝަރީޢަތް ފެށުމަށް ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ 70 (ހަތްދިހަ) ދުވަސް ހަމަވެގެންދާނީ، 12 ފެބްރުއަރީ 2018 ގެ ފަހުންކަން އެނގެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 114 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ވަކީލު ހަމަޖައްސަން ދެވޭ މުއްދަތުވެސް 70 (ހަތްދިހަ) ދުވަސް ހަމަ ކުރުމުގައި ހިސާބަށް ނުކުރެވޭނެއެވެ. މިމައްސަލައިގައި، ޝަރީޢަތުގެ ފުރަތަމަ އަޑުއެހުން ބާއްވާފައިވަނީ ކުރިން ބަޔާން ކުރިހެން، 29 ޖަނަވަރީ 2018 ގައި ކަމަށްވާތީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ފަށާފައިވާކަން އެނގެން އޮތެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 151 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގައި ޙުކުމްކޮށްފައި ނުވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާތަށް ބަލާއިރު، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 151 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،

> މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މައްސަލައެއްގެ އަޑުއެހުން ނިންމާލުމަށްފަހު، އެ މައްސަލައިގެ ޙުކުމްކުރުމުގެ މަޖިލިސް، އެންމެ ލަސްވެގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ބާއްވަންވާނެއެވެ.

މިފަދައިންނެވެ. މި ދަޢުވާއާއި ގުޅިގެން ހިނގާދިޔަ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތައް ނިންމާލައި މައްސަލަ ޙުކުމަށް ބަހައްޓާފައިވަނީ 09 ސެޕްޓެމްބަރު 2018 ގައެވެ. އަދި މިމައްސަލައިގައި ޙުކުމް ކޮށްފައިވަނީ 15 އޮކްޓޫބަރު 2018 ގައެވެ. އެހެންކަމުން، ޙުކުމް ކުރުމުގައި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުވެގެން ޙުކުމްކޮށްފައިވެއެވެ.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 09/F1C/2017 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރީމެވެ.

---

[23] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 4/2011 (ޤާނޫނުތައް މާނަކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 35 ވަނަ މާއްދާ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން ފެނެން ހުރުމުން، މާޅޮސްމަޑުލު ދެކުނުބުރީ ކުޑަރިކިލު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 09/F1C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމަކީ ސައްޙަ ޙުކުމެއްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކޮށްފީމެވެ.